

گام 2) مجزوم کردن انتهای فعل به روش که قبلاً گفته شد.

مثال: فعل های زیر را امر کنید.

- (1) تُكْرَمَنَّ ←
 (2) تَنْكَسِرُونَ ←
 (3) أَجَاهِدُ ←
 (4) تَنْكَسِرَانِ ←

❖ **سافتار فعل نهی (امر به معروف و نهی از منکر)**
 برو ← نرو
 باید برود ← نباید برود

گام 1) اضافه کردن "لا" به ابتدای هر 14 صیغه ی مضارع

گام 2) مجزوم کردن انتهای فعل مضارع

❖ **سافتار فعل نفی**
 ماضی ← ما + فعل ماضی
 مضارع ← لا + فعل مضارع
 انتها مجزوم نمی شود.

- لايذهبوا ← نهی (نباید بروند)
 لايذهبون ← نفی (نمی روند)
 لاتذهبون ←
 لاتذهبوا ←

❖ **سافتار فعل مستقبل (آینده)** ← س / سوف + فعل مضارع

ثلاثی مزید

اگر فعل در صیغه ی اول ماضی خود، علاوه بر سه حرف اصلی، حرف یا حروفی اضافه تر نیز داشته باشد، آن را ثلاثی مزید می نامیم و لازم به ذکر است که به حرف یا حروف اضافه تر از سه حرف اصلی که در صیغه ی اول ماضی می آید، حروف زائد یا اضافی گویند.

تمام قواعد مربوط به ثلاثی مزید در جدولی به نام جدول ثلاثی مزید مورد بررسی قرار می گیرد.

❖ جدول ثلاثی مزید

باب	صیغه اول ماضی	صیغه اول مضارع	مصدر	صیغه اول امر مخاطب	حروف زائد
إفْعَال	أَفْعَلْ	يُفْعَلُ	إفْعَال	أَفْعَلْ	همزه
تَفْعِيل	فَعَّلْ	يُفَعَّلُ	تَفْعِيل	فَعَّلْ	ع
مُفَاعَلَةٌ	فَاعَلْ	يُفَاعِلُ	مُفَاعَلَةٌ (فِعَال)	فَاعِلْ	الف
تَفَعُّل	تَفَعَّلْ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعُّل	تَفَعَّلْ	ت - ع
تَفَاعُل	تَفَاعَلْ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعُل	تَفَاعَلْ	ت - الف
إِفْتِعَال	إِفْتَعَلْ	يَفْتَعِلُ	إِفْتِعَال	إِفْتَعَلْ	الف - ت
إِنْفِعَال	إِنْفَعَلْ	يَنْفَعِلُ	إِنْفِعَال	إِنْفَعَلْ	الف - ن
إِسْتِفْعَال	إِسْتَفْعَلْ	يَسْتَفْعِلُ	إِسْتِفْعَال	إِسْتَفْعَلْ	الف - س - ت (3)

❑ **تذکر!** دقت کنید که تمام قواعد صرف کردن افعال مزید عیناً مانند صرف کردن افعال ثلاثی مجرد می باشد؛ یعنی با داشتن صیغه ی اول ماضی و مضارع می توان به همه ی فعل ها دست پیدا کرد.

❑ **تذکر!** تمام ساختار های نفی، نهی، مستقبل و امر (مخاطب، غائب و متکلم) در ثلاثی مزید، عیناً مانند ساختار های ثلاثی مجرد می باشد.

مثال: صُنْعُ الْأَفْعَالِ التَّالِيَةِ :

- (1) امر صیغه ی 7 و 8 باب تَفَعَّلْ ←/.....
 (2) نهی متکلم وحده باب مُفَاعَلَةٌ ←
 (3) امر صیغه ی 9 باب تَفَاعُلْ ←

✓ نکات کلیدی مبحث ثلاثی مزید

(1) برای پیدا کردن باب افعال آنها را به صیغه ی یک آنها ببرید و سپس از روی وزن یا حروف زائد باب آنها را تشخیص دهید.

تَفَدَّسُونَ ← يُفَدَّسُ (تفعیل) أَرْسَلَنَ ← أَرْسَلَ (إفعال)

(2) تنها جایی که همزه ی امر، صدای (ـَ) می گیرد، در باب إفعال می باشد؛ لذا اگر در فعل امر همزه ی آن مفتوح باشد قطعاً باب إفعال است و اگر سوال بخواید که باب إفعال را امر کنید، 100٪ همزه را (ـَ) بدهید.